

ho pronuncien amb *rr*, en els altres amb *r* senzilla, però això és secundari car es deu a la tendència a reduir *rrj* a *ri*, normal en la fonètica de considerables extensions del cat. occidental, valencià, etc.

De fet també vaig oir *eskariá* amb *r* simple ben lluny d'allà, arran de les Garrigues i l'Ebre, a Maials (1935), però allí amb el significat que coincideix totalment amb el de l'*escarrà* aranès, gascò i aragonès, per ex. *askariá les espartenyas* 'llevar-ne el fang que se'ls ha enganxat'.⁷ Dada important, que d'una part confirma l'*escarriar* de Poboleda, amb *-i-* però amb el sentit d'eixonar olives, i d'altra banda reforça la probabilitat, que de tota manera ja sentíem, que l'*escarriar* 'eixonar olives', 'aterrar-les a cops de perxa', 'fer caure el gra del blat de moro' i 'escurar', i l'*escarriar* 'fer caure amb batolles, o amb altres cops, el gra dels cereals' són una mateixa arrel, i quasi vénen a ser tot u.

No tot és clar llavors si persistim en la hipòtesi germànica, però tanmateix més aviat la reforça que no ens indueix a abandonar-la, car *escarriar* ja es presta menys a l'alternativa onomatopeica; amb el germànic, pensaríem en una variant formativa germànica en *-jan* (per ventura no hi fóra conciliable el tipus *scharren* de l'al. mj.?). O en alguna derivació romànica o germànica? Per aquest costat, reconeguem, tanmateix, que les coses no han quedat clares.⁸

Ja Diez (*Wb.*, 574; i el *REW*, 7990) va pensar en un germanisme de l'arrel de *scharren* per a un mot romànic: l'importantíssim fr. *déchirer* 'esqueixar, estripar, lacerar', al qual afegien oc. ant. *esguirar*. Aquell és un mot de tots els temps, és versemblant, en tot cas, que parteixi de *d-esqirer*, i així s'hi tornaria encara més, a la vista d'aquest. Sens dubte *esguirar* és mot de menys relleu, incomparablement, i fins menys segur, però de tota manera se'n troben dos exs. clars en la Vida de St. Honorat, i un a la Vida de Sta. Agnès: en aquella «déchirer, égratigner», en aquesta *s'esguirar* 'esgarrapar-se, lacerar-se (la cara, etc.)'; sembla haver estat sempre un mot d'extensió limitada a l'Est del domini, car el *Sant Honorat* és de ben endins Provença; i el *TdF* solament troba *esguir* «déchirer» «dans les Alpes» (junt amb *esguirado*, «déchirure, balâfre», una variant *esguirado*, més pròxima encara al francès).

Tanmateix aquest mot francès (i escassament provençal) presenta un gros problema, no gens resolt; si que es veu que és un germanisme, pel mer fet de començar amb *skr-*: altrament no hi ha explicació fonètica possible d'un *xi* romànic, i la combinació *ski-* encara ho corrobora. Però *skir-* no és *skerr-*, ja ho fa constar M-Lübke, ni es veu manera de conciliar-los. Per sortir del mal pas s'ha fet alguna temptativa: Bloch-W. diu que és un francic *skîran 'gratter', restitue d'après l'anc. angl. *scîran* «nettoyer». Però si la filiació semàntica 'netejar' > 'gratar' no és gaire fàcil de comprendre, encara ho és menys 'gratar' > 'esqueixar' i si pretenem combinar-les entrem ja en el terreny de l'inconcebible. Aquest anglo-saxò *scîran*, si existeix, és poc conegut: el que ho és, és un frisó antic *skêria* 'netejar', amb el qual va un adjectiu ags. *scîr*, que pot tenir el sentit de 'net' però més sovint el de 'diàfan', 'clar':

gòt. *skeirs* 'clar' (sense relació tot això amb *SKERRAN*, veg. *IEW*, 918.4, Kluge-M. s. v. *schier*). Difícilment es pot pensar en res d'això com a origen de *déchirer*.

Ignorem certament moltes coses del vocabulari germànic anterior a Carlemany. El problema del cat. i cast. *esquiar*, *esquilar* 'tondre' amb una base com *skîran en lloc del conegut *SKERAN* (esc. ant. *skêra*, ags. i a-al. ant. *skêran*) no deixa d'assemblar-se a aquest. ¿Hi hagué, potser, en francic un encontre entre el conegut *SKERRAN* 'gratar, arrencar rascant' i algun d'aquests mots per a 'esquilar' o per a 'netejar', en virtut del qual resultés una variant alterada francesa *skîran que expliqués el fr. *déchirer*? És l'última sortida que es veu —ben hipotètica— a l'«impassé» on ha anat a parar l'estudi del mot francès.

¿Podríem tenir en compte això també, en el dubte de si el nostre *escarrar* és un germanisme versemblant? Però certament el suport que aportaria això a aqueixa versemblança fóra ben dèbil.

El millor suport és el que aporten a aquesta etimologia els importants verbs derivats d'*escarriar*. Tenim ja demostrat que ho és *escarriar*. Afegim-hi ara maestr. *escarriyar* 'escampar les brases en el forn' (Cincorres, *AlcM*), amb *escarriyador* 'pala del foc'. I un altre d'encara més important, i datable des de molt més antic.

Es *ESCARRASSAR*. És veritat que en català no en tenim documentació medieval, però pertany a la llengua general en el Princ.; i en llengua d'oc té gran extensió i es documenta des de c. 1300. En català el registren ja Bely i Lab. 1839: «*escarrassarse*: anar escarrassats; *anar escarrassat*: afanyarse molt; aperrearse; nimia fatigatione vexari, defatigari: *escarrassat*, -da, infels, miserable; arrastrado; miser, infortunatus», i en el Supl. de Lab. (1840) «*escarràs* m. se diu de la persona que treballa molt o més de lo que li correspon; azacán; enixe laborans».

En literatura el verb que ens ocupa apareix aviat en la ploma dels millors prosadors de la Renaix. «*M'escarrasso*, em moro, i vaja no hi ha temps: lo dia és curt», NOLLER (*Papall.*, 10); «Que't creus que *m'escarrasso* netejant perquè tu vingas després y m'ho embrutis?... És que t'equivocas», Pons Mass. (*Quadros*, 81); «tots els músics *s'escarrassen*, esmerçant llurs forces sense recança en aquell últim vals», JRuyra (*Garet a l'enramada*, O. C., 97). Si hi afegim els exs. d'*escarràs*, hi ha gent de quasi tot el Princ., però el mot no és solament dels dialectes orientals i occidentals, com diu *AlcM*, car l'usen també dos grans observadors com a propi del rossellonès: «cal pas que *t'escarracis*, que en Farriol de Corçaví l'aurà pas a la nostra Catrineta», Massó Torrents (*Croquis Pir.*, 28), «Pobra serp sense seny: *t'escarrasses* en va ---», Casaponce (*Faules*, 103).

Escarràs és evidentment postverbal, però ja antic i amb l'arrelament que mostra amb els seus usos, molt evolucionats: «ni envejosos ni envejats, compadits més bé per algú que no podia comprendre aquella felicitat relativa, conseguida a força d'*escarraç*», EmVilanova (*Gent de casa*, 8); «nosaltres no som se-